

DEMOKRATI- HANDBOKEN

*– från engagemang
till inflytande*

mucf
Myndigheten för ungdoms-
och civillsamhällsfrågor

I december 2020 tog Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor över rättigheterna till Demokratihandboken från Allmänna Arvsfonden. Demokratihandboken har därefter bearbetats och uppdaterats av MUCF.

© Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

Foton: Chase Daley, Wil Francis, Uriel Soberanes, Sharon McCutcheon, Markus Spiske//Unsplash

Juni, 2021

Grafisk form: Länge Leve Kommunikation AB

Tryck: Tryckservice i Ängelholm AB,

Kontaktuppgifter MUCF:

Telefon: 010-160 10 00

E-post: info@mucf.se

Webbplats: www.mucf.se

Innehåll

DET STORA ORDET DEMOKRATI	4
ETT ENGAGEMANG VÄCKS	8
Ungas rätt till delaktighet	11
Rättigheter vid olika åldrar	12
Fridays For Future	14
EN RÖRELSE TAR FORM	16
Börja med att välja organisationsform	19
Alfta Spelförening	20
ORGANISERA!	22
Starta en förening	24
Bygg en förening	28
Skapa engagemang	30
Skapa delaktighet	31
Få alla att känna sig inkluderade	33
Skapa tillgängliga möten	34
Digital vett och etikett	36
Bryt igenom bruset	38
Kommunicera så att alla förstår	39
Gränby 4H-klubb	40
PÅVERKA!	41
Påverka samhället	45
Myter och Verkligheter – En Lesbisk Odysseé	46
FORTSÄTT VÄXA!?	48
Lyckas med ett utvecklingsprojekt	50
Hitta nya tankar	52
Skapa bra samarbeten	52
Bli fler	53
Skapa en hållbar ekonomi	54
Finansiera verksamheten	56
Vägar till finansiering	57
Ansök om projektmedel hos MUCF	59
Poddteater 16	60
OM FÖRENINGEN UPPHÖR	62

DET STORA ORDET DEMOKRATI

Ordet demokrati är en sammansättning av grekiskans "demos" som betyder folket och "kratos" som betyder styre. Ungefär "folkstyre" med andra ord. Demokrati är något vi skapar tillsammans. Där alla får komma till tals och människor tillåts växa och skapa. Där människor respekterar varandra.

I Sverige och andra demokratiska länder arbetar vi med vår demokrati varje dag.

Demokrati är ett stabilt statskick, men samtidigt sårbart. Världshistorien rymmer många exempel där makthavare inskränkt människors fri- och rättigheter för att skapa odemokratiska samhällen. Genom att studera historien kan vi lära oss att se när demokratin är hotad. En varningsklocka är när makthavare kritiserar etablerade medier och institutioner. När de försöker att påtvinga folket sina åsikter och vänder sig mot tidningar, tv, radio och domstolar. Ett annat tecken är när minoriteter i samhället hotas eller rättigheter tas bort. Eller när makthavare struntar i gemensamt fattade beslut.

Att vaccinera samhället mot odemokratiska krafter går inte. Men vi kan träna oss i demokratis metoder och verktyg. Ett bra sätt är att engagera sig i en förening. Oavsett om du vill förändra världen eller hitta ett sätt att samlas runt ett gemensamt intresse, så kan det här vara en handbok som hjälper dig på vägen. Det ger dig möjlighet att – tillsammans med andra – göra något du brinner för. Samtidigt lär du dig arbeta demokratiskt. Det är stort.

Demokrati därför att:

DET ÄR RÄTTVIST

En person = en röst.

MAJORITETEN BESTÄMMER

Ett samhälle rymmer många olika åsikter och alla kan inte få sin vilja igenom samtidigt. I en demokrati bestämmer majoriteten.

MINORITETER RESPEKTERAS

Att majoriteten bestämmer är rättvist. Samtidigt måste man försäkra sig om att samhällets minoriteter inte förtrycks. För att förhindra det finns mänskliga rättigheter.

DU FÅR VARA ANNORLUNDA

I en demokrati får alla vara som den vill, under de lagar som råder. Det är viktigt att öva på att komma överens, trots att vi är olika.

DET UTVECKLAR SAMHÄLLET

För att komma överens i en demokrati behöver man prata med varandra. I samtalen kommer människors tankar, kritik och synpunkter fram, som leder till utveckling och förbättring av samhället.

Sveriges ungdomspolitiska mål:

Alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Fundera gärna!

Lever vi upp till målet i Sverige?

Vad kan göras annorlunda?

1

SKOLSTREJK
FÖR
KLIMATET

WARNIN
WARNIN

15.03. Klimastreik #FridaysforFuture

ER EURE
GEBEN?
MACHEN WIR
UNSERE

8

MAKE THE PLANET
GRETA
AGAIN!

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

En demokrati bygger på medborgares engagemang, intresse och möjlighet att vara delaktiga. I Sverige har alla rätt att organisera sig, bilda föreningar, uttrycka sina åsikter och demonstrera. Det är att leva i en demokrati.

Att du som ung är delaktig, sluter upp och har kunskap om hur en demokrati fungerar är på sikt avgörande för demokratis överlevnad.

Finns det någon fråga som du och dina vänner brinner för? Något stort eller något litet? Oavsett om det handlar om att förändra världen, din stad, din by, skolan eller din fritid så är ditt engagemang viktigt!

77 procent av Sveriges unga tycker att det är viktigt att stå upp för sina åsikter.

Källa: Unga med attityd, 2019 del 1 mucf.se/attityd-och-varderingsstudie

Fundera gärna!

På vilka sätt kan du och andra unga framföra och stå upp för era åsikter?

Ungas rätt till delaktighet

Den 1 januari 2020 blev FN:s konvention om barns rättigheter svensk lag. Den är kanske mer känd som barnkonventionen och gäller alla personer upp till 18 år.

Barns och ungas mänskliga rättigheter innebär bland annat att:

- alla är lika mycket värda
- vuxna ska tänka på vad som är bra för dig
- du ska få leva, växa och må bra
- du får säga vad du tycker – vuxna ska lyssna på dig

På Barnombudsmannens webbplats, bo.se, kan du läsa mer om dina rättigheter.

Ungas delaktighet, kunskap och uppslutning bakom demokratins principer är på sikt avgörande för demokratins överlevnad.

Fokus 19, mucf.se/fokus19

11

Fundera gärna!

Hur kan vi – unga och vuxna – tillsammans och var för sig bidra till demokratins överlevnad?

4

PÅVERKA

5

FORTSÄTT VÄXA

6

OM FÖRENINGEN UPPHÖR

Rättigheter vid olika åldrar

16 år

Du får ta ett riskfritt arbete

16 år

Du får starta företag

16 år

Du får själv bestämma över pengar du tjänar

0-18 år

Du omfattas av barnkonventionen

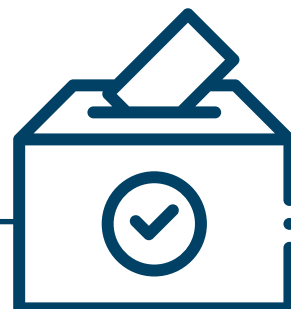
18 år

Du får så kallad "rättskapacitet" och kan starta ett konto för en förening

18 år

Du får rösta

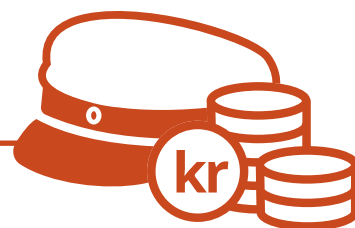
18 år

Du blir myndig

17-19 år

Du får studiebidrag om du studerar

4

PÅVERKA

5

FORTSÄTT VÄXA

6

OM FÖRENINGEN UPPHÖR

Ett exempel på när ett engagemang väcks

14

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

Fridays For Future

– En persons engagemang kan vara början på något stort

Ibland kan viljan att påverka bli så stor att du inte kan låta bli att göra något. Det var vad som hände Greta Thunberg som i augusti 2018 satte sig utanför Riksdagen i Stockholm med ett plakat där det stod ”Skolstrejk för klimatet”.

Hon gjorde det för att demonstrera för en mer seriös klimat- och miljöpolitik bland Sveriges politiker inför valet 2018.

Flera ungdomar tyckte att det Greta kämpade för var viktigt och började göra som hon, vilket ledde till att rörelsen Fridays For Future (fredagar för framtiden) bildades. Den består idag av elever och studenter i flera länder som tillsammans genom skolstrejk kämpar för att alla människor, men speciellt de som har mest makt, ska lyssna på det som forskarna säger om klimatförändringarna och ta frågan på allvar. Läs mer om Fridays For Future på fridaysforfuture.org

Har du något du brinner för? Gör som Greta och agera – det kan leda till något stort för dig, dina kompisar och för din ort!

We showed that we are united and that we, young people, are unstoppable.

Greta Thunberg, UN Youth Climate Summit, New York City, 21 September 2019

4

PÅVERKA

5

FORTSÄTT VÄXA

6

OM FÖRENINGEN UPPHÖR

2

16

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

EN RÖRELSE TAR FORM

Alla som bor i Sverige kan starta en förening. Den kan i princip handla om vad som helst. Det är en fantastisk möjlighet. Har du och dina vänner en fråga eller ett ämne ni brinner för? Då kanske ni ska starta en förening tillsammans.

Det finns en del lagar och regler som måste följas. De finns där för att ekonomin i föreningen ska fungera och för att andra ska kunna vara med.

Fyra av tio unga är medlemmar i en eller flera föreningar.

Källa: Unga med attityd, 2019 del 3 mucf.se/attityd-och-varderingsstudie

Fundera gärna!

Vilka föreningar finns där du bor?

MUCF TIPSAR!

Ta gärna hjälp av de som är experter på föreningsliv och vad som är viktigt att tänka på när ni ska starta och driva en organisation - civilsamhället såklart! Fråga din lärare om skolan inte kan bjuda in representanter från olika organisationer som kan berätta mer!

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

Börja med att välja organisationsform

VÄLJ RÄTT FÖRENINGSFORM

Kanske kan ni göra det ni vill utan att starta en ny förening. Ni kan till exempel driva ett projekt, starta ett nätverk eller gå med i en förening som redan finns. Innan ni drar igång, diskutera för- och nackdelar tillsammans.

STARTA EN FÖRENING

Om ni startar en förening, då blir verksamheten en egen juridisk person. Då kan ni söka pengar, göra inköp och mycket annat i föreningens namn. Men det innebär också att ni måste följa vissa lagar, till exempel vad gäller ekonomisk redovisning och möteskultur.

GÅ MED I EN FÖRENING SOM REDAN FINNS

I Sverige finns drygt 250 000 organisationer. En förening kan till exempel vara en idrottsförening, ett politiskt parti eller en stiftelse.

DRIVA PROJEKT

En del frågor driver man kanske bäst i projektform. Ett projekt pågår oftast under en avgränsad tid och har ett specifikt mål. Många gånger krävs att en förening står bakom projektet för att man ska kunna få finansiering.

STARTA ETT NÄTVERK

Ett nätverk kan vara en bra plattform för många verksamheter. Det ställer också mindre krav på administration än en förening, vilket kan vara en fördel.

Alfta Spelförening

Alfta Spelförening i Ovanåker startades 2019 av ett gäng barn, ungdomar och vuxna som såg att det saknades en gemenskap kring spelkultur på orten. Grundarna såg att unga ofta samlades hemma hos varandra och lanade och att det var ett uppskattat sätt att umgås på. Då kom idén att även samla andra med samma intresse för att fler skulle kunna ingå i gemenskapen. Med hjälp av spelhobbyförbundet Sverok gick det smidigt att starta en förening. Läs mer om Sverok på sverok.se och Alfta Spelförening på [facebook/AlftaSpelforening](https://www.facebook.com/AlftaSpelforening).

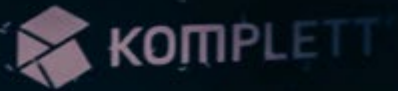
Rörelsen har tagit form snabbt och redan första året hade föreningen fått över 60 medlemmar och hållit i aktiviteter för över 1 300 personer. ”Vi är en kärna av ungdomar och vuxna som drar åt samma håll och det är det som gör att vi har lyckats så himla bra.”, menar Maria Moreno Bolin som är ordförande och grundare.

Idag erbjuder Alfta Spelförening allt från dataspel, e-sport och lan till paintball och deltagande på Pokémon GO Community Day, där aktiviteterna bestäms av de unga själva.

Alfta spelförening fyller både en funktion för individen och samhället genom att ge personer med spelintresse ett eget sammanhang och ett alternativ till det sportdominerade föreningslivet i Ovanåker. ”Vi bidrar med gemenskap genom spelkultur”, menar Maria.

DREAMHACK
SUMMER 2018

PRESENTED BY

” Vi bidrar med gemenskap genom spelkultur

Maria Moreno Bolin, grundare

21

4

PÅVERKA

5

FORTSÄTT VÄKA

6

OM FÖRENINGEN UPPHÖR

3

22

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

ORGANISERA!

Det är en del att tänka på när ni startar en förening eller ett projekt. Mycket handlar om att samarbeta och att ta tillvara intresset och engagemanget som finns. Men också att vara tydlig med vem som gör vad.

I det som ibland kan upplevas som en djungel av lagar och måsten, kan det ibland vara bra att påminna sig själv och andra om grunden till varför ni samlats – ert gemensamma intresse för en viktig fråga!

Starta en förening

SKRIV STADGAR

Stadgarna säger vad föreningen är och ska göra. Det är ert regelverk som definierar er förening, vad som gäller och vem som bestämmer vad. Stadgarna slås fast när föreningen bildas, ert första årsmöte. Stadgar kan bara ändras vid ett nytt årsmöte. Skatteverket har riktlinjer för vad föreningens stadgar bör innehålla. Läs mer på skatteverket.se.

GÖR EN VERKSAMHETSPLAN

Vad vill ni göra i er förening under ett verksamhetsår? Vad vill ni hinna med? Vad har ni råd med? På årsmötet kan ni fatta ett gemensamt beslut om en enkel planering. Då kan alla vara med och påverka hur resurserna fördelas och besluten tas därmed inte bara av styrelsen. När alla är engagerade och vet vad som ska hända, då ökar dessutom känslan av gemenskap och trygghet.

UTSE VALBEREDNING OCH FÖRSLAG PÅ STYRELSE

En valberedning är en grupp som har till uppgift att föreslå kandidater till föreningens styrelse, det vill säga de personer som ska ansvara för föreningen efter nästa val. Gör också ett förslag på personer som ska ingå i den första styrelsen. Både valberedning och styrelse väljs på årsmötet.

HÅLL ETT FÖRSTA ÅRSMÖTE

Starta verksamheten genom att hålla ett årsmöte. På årsmötet fattar ni beslut om stadgar, verksamhetsplan och väljer styrelse och valberedning. Det är bra om man på årsmötet även väljer revisorer. Det vill säga de som inför nästa årsmöte ska granska verksamheten och undersöka om ekonomin skötts på rätt sätt.

VÄLJ EN STYRELSE

Styrelsen är ansvarig för föreningen mellan årsmötena. Styrelsen håller i den övergripande planeringen. Men alla i föreningen kan vara med och genomföra det som styrelsen bestämt. Beroende på hur många ni är, kan samma personer som sitter i styrelsen också driva verksamheten. Det är styrelsens ansvar att planera nästa årsmöte.

1

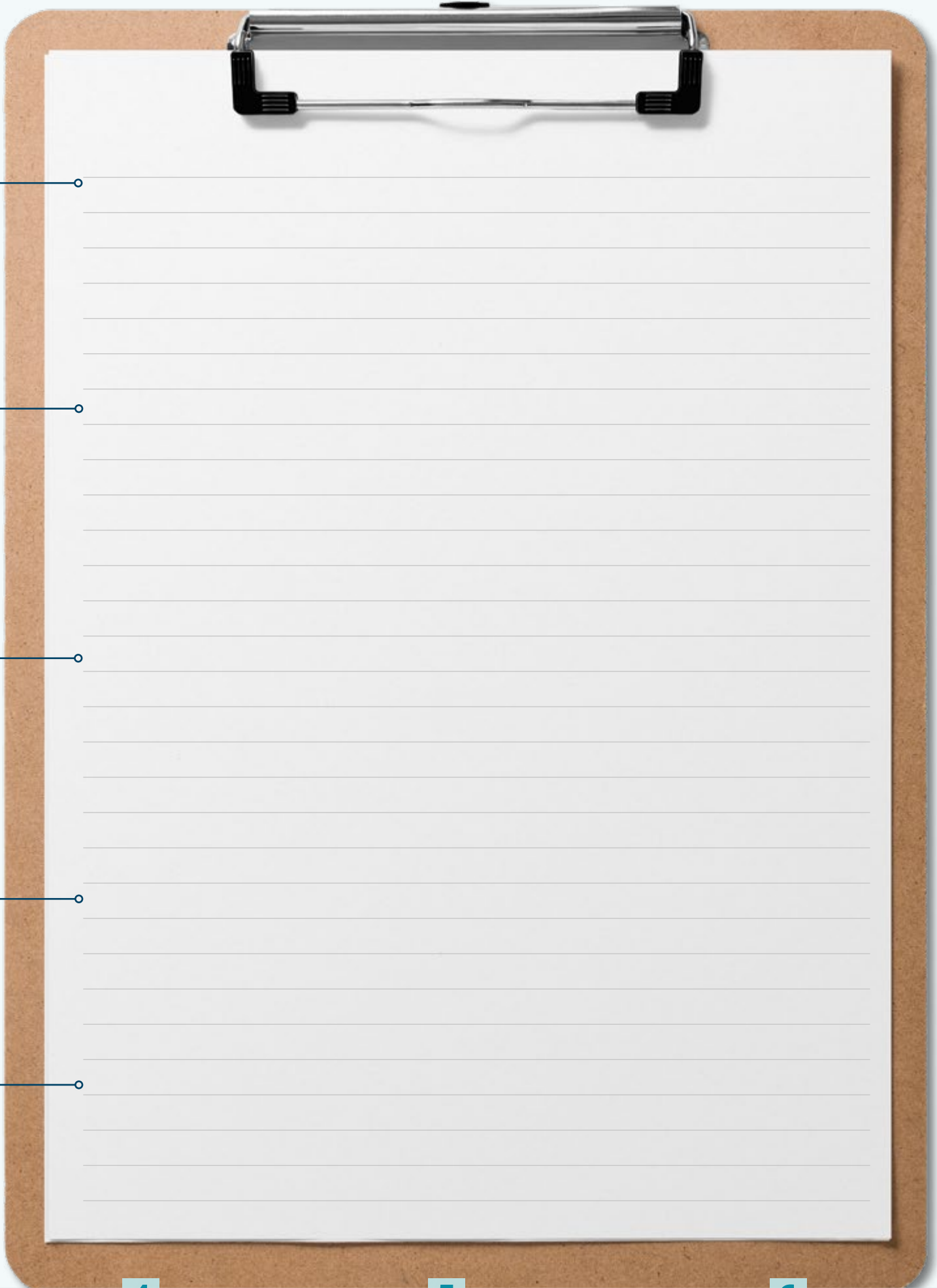
ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

4
PÅVERKA

5
FORTSÄTT VÄXA

6
OM FÖRENINGEN UPPHÖR

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

UTSE EN EKONOMIANSVARIG

En förening måste ha koll på ekonomin och bokföra sina inkomster och utgifter. För att det ska fungera behöver någon vara ekonomiansvarig. Eftersom föreningen är en egen juridisk person, har den sina egna intäkter och kostnader. Om föreningen går med förlust drabbar det inte medlemmarna och inte heller den ekonomiansvariga. Vanligen finns också en revisor som bland annat har till uppgift att granska er ekonomi.

HA ETT FÖRSTA STYRELSEMÖTE

Vid det första styrelsemötet börjar också verksamhetsåret. Nu konstituerar sig den nyvalda styrelsen. Det betyder att man bestämmer vem av de invalda som ska ansvara för vad under året. Protokoll från det första styrelsemötet och från årsmötet, ska skrivas under och sparas. Det är nödvändiga dokument när ni ansöker om organisationsnummer, bankkonto eller söker projektpengar.

SKAPA ETT MEDLEMSREGISTER

Skapa ett medlemsregister med kontaktuppgifter till alla medlemmar. Ni måste kunna kontakta alla medlemmar inför varje årsmöte. Alla ska ha samma möjlighet att delta och påverka föreningens framtid. Det är ju också bra att kunna kommunicera med alla medlemmar, till exempel genom medlemsbrev.

27

HANTERA PERSONUPPGIFTER – FÖLJ GDPR

Alla föreningar som hanterar medlemmars personuppgifter, i till exempel ett medlemsregister, måste följa dataskyddsförordningen, GDPR. Integritetsskyddsmyndigheten ger vägledning i hur man hanterar personuppgifter i mindre föreningar och medlemsorganisationer. Läs mer på imy.se

REGISTRERA FÖRENINGEN

Registrera föreningen hos Skatteverket så att ni får ett organisationsnummer. Man kan säga att det är föreningens personnummer, och det behövs i kontakter med myndigheter och andra. Registreringen är inget måste, men kan vara praktiskt.

ÖPPNA ETT BANKKONTO

När ni har ett organisationsnummer kan ni öppna ett bankkonto. Personer under 18 år får inte själv öppna ett bankkonto till en förening. Prata med en vuxen om hen kan hjälpa er.

4

PÅVERKA

5

FORTSÄTT VÄXA

6

OM FÖRENINGEN UPPHÖR

Bygg en förening

FORMULERA EN VÄRDEGRUND

En värdegrund definierar vad ni står för och vad som är viktigt för er. Värdegrunden är ett mindre formellt komplement till stadgarna. Tänk på den som riktlinjer för hur ni tycker att man ska agera i vardagen. Försök formulera er värdegrund så konkret som möjligt.

HÅLL ÅRSMÖTEN

På årsmötet utvärderar ni tillsammans hur förra året gick och vad ni ska göra under nästa år. Ni väljer också personer till styrelsen som ska vara ansvariga för föreningen fram till nästa årsmöte.

SKRIV PROTOKOLL

Skriv alltid protokoll under era möten, det hjälper er att komma ihåg vad ni har bestämt. Dessutom kan alla ta del av besluten i efterhand, även de som inte var med på mötet.

KOM IGÅNG!

Som nybildad förening har ni mycket att göra: hitta lokal, köpa material och skapa rutiner för mat, aktiviteter och annat. Gå på utbildning och ha möten. Titta på hur andra föreningar arbetar och hämta inspiration.

INSPIRERAS

Se till att träffas och gör lite annat än bara ha möten. Er förening är en möjlighet att hitta på allt möjligt tillsammans. Gör sådant som känns inspirerande, kanske bjuda in någon person ni är nyfikna på.

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

VÅR VÄRDEGRUND:

VI BEHÖVER:

Organisationens/kommitténs namn
Mötesprotokoll
Datum

Mötets öppnande
Det ordinarie mötet för organisationens/kommitténs namn förklarades öppnat klockan tid den datum på plats av namn på samordnaren.

Närvarande
Deltagarnas namn

Godkännande av dagordning
Den utdelade dagordningen godkändes enhälligt.

Godkännande av protokoll
Det utdelade protokollet från föregående möte godkändes enhälligt.

Öppna ärenden
Sammanfatta diskussionerna kring alla pågående ärenden, skriv ned fattade beslut och fördela uppgifter.

Nya ärenden
Sammanfatta diskussionerna kring alla nya ärenden, skriv ned kommande åtgärder och fördela uppgifter.

Dagordning för nästa möte
Upprätta en lista över de punkter som ska diskuteras under nästa möte.

Mötets avslutande
Mötet förklarades avslutat klockan tid av namn på samordnare. Det nästa allmänna sammanträdet hålls klockan tid den datum på plats.

Protokoll inlämnat av: Namn

Godkändes av: Namn

Skapa engagemang

BRINN!

Engagera dig i en fråga du brinner för. Något du tycker är viktigt och roligt. Om det känns tråkigt, ska du nog göra något annat.

SKRATTA

Bra stämning inspirerar och lockar fler att vara med.

VAR SNÄLL

Tänk på att alla har olika förutsättningar, erfarenheter och behov. Så var ödmjuk och visa förståelse.

HJÄLPS ÅT

I en förening möter du mycket nytt. Både nya situationer och människor. Det kan ibland kännas svårt. Därför är det viktigt att hjälpas åt. Om något känns för svårt, försök då ta hjälp av någon utomstående.

LITA PÅ VARANDRA

Ge varandra förtroende. Alla har rätt att uttrycka sig och ska bemötas med respekt. Antingen kan ni fördela ansvar utifrån medlemmarnas kunskap och erfarenhet eller utifrån nyfikenhet och viljan att lära något nytt!

PRATA

Mycket engagemang syns inte. Som kommunikation med medlemmar, finansiärer och politiker. Eller planering av sådant som ska göras. Men allt tar tid. Se till att prata om allt ni gör. Därefter kan ni fördela uppgifterna.

VAR RÄDD OM ELDSJÄLARNA

Ibland hängs verksamheter upp på en eller ett par personer. Det kan fungera ett tag, men inte i längden. Även de som verkligen brinner för ett ämne blir till slut trötta. Därför är det viktigt att dels stötta eldsjälarna, dels dela på engagemanget.

VÅGA SÄGA NEJ

Ta inte på dig för mycket. Man orkar inte hur mycket som helst. Om det blir för mycket jobb, är det inte längre roligt. Så försök att dela på arbetsuppgifterna.

FIRA!

Sätt upp delmål. När ni når dem, se till att fira! Köp en tårta och peppa varandra!

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

Skapa delaktighet

SÄG HEJ!

Kom ihåg att hälsa på alla, inte bara på dem du redan känner. Då blir stämningen i gruppen bättre.

PRATA SÅ ALLA FATTAR

När du berättar något, ta inte för givet att alla förstår. Kanske behöver du vara tydligare eller berätta på ett annat sätt. Be de som lyssnar att fråga om de inte förstår.

MÖBLERA SMART

Hur stolar och bord ställs påverkar känslan av delaktighet och gemenskap. Ställ möblerna så att alla ser varandra.

KEEP IT SIMPLE

I en förening ska en del formalia och regler följas. Men välj så enkla arbetsätt som möjligt så att de passar just er.

LYSSNA!

För att kunna ta beslut tillsammans i en grupp, måste ni lyssna på varandras kunskaper och åsikter. Personer som vanligtvis pratar mycket, måste träna på att lyssna. De som ofta är tysta, måste träna på att göra sin röst hörd.

TURAS OM ATT PRATA

För att alla ska känna sig delaktiga gör man klokt i att låta alla i gruppen prata i tur och ordning, utan att någon avbryter. På så sätt får alla komma till tals och alla bra idéer blir hörda.

DISKUTERA I PAR

Det är smart att ibland avbryta ett stort möte och sätta sig för att prata två och två. Sedan kan varje par berätta för gruppen vad man kommit fram till. På så sätt kommer alla till tals. Ingen riskerar att sitta tyst, eller för den delen prata genom hela mötet.

ROTERA ERA ANSVAR

Framgångsrika grupper har ofta en lyckad mix av människor med olika perspektiv. En kombination av personer som vet hur saker fungerar, och andra som är nya och kan tillföra innovativa tankar. Ibland kan det räcka med att byta roller med varandra för att få nya perspektiv och idéer på saker och ting.

ALLAS RÖSTER ÄR VIKTIGA

Låt alla vara med och bestämma, oavsett förutsättningar och ålder. Barn och unga kan bestämma över vissa delar av verksamheten, vuxna för andra delar och en del beslut är bäst att ta tillsammans. Personer med svåra funktionsnedsättningar kan få sin röst hörd med stöd av vänner eller en assistent. Med rätt stöd kan alla få en röst.

I olika delar av Sverige upplever unga olika förutsättningar att vara delaktiga i samhället.

Källa: Fokus 18 mucf.se/fokus18

Fundera gärna!

Varför tror du att det är så?

Hur ser det ut där du bor?

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

Få alla att känna sig inkluderade

FORMULERA REGLER

Prata om vilka regler som gäller i er förening. Formulera svar på frågor som: Hur ska vi agera mot varandra? Hur får vi alla att känna sig delaktiga och respekterade?

FÖRDELA ANSVARET

Fördela ansvaret i gruppen så att inte en person gör och bestämmer allt. Det är en styrka för föreningen att många är engagerade. Människor växer med eget ansvar.

GILLA OLIKHETER

Kom ihåg att vi alla är olika. Det är fint och viktigt, inte krångligt eller svårt.

DELA OLIKA

Att dela lika är inte alltid den bästa lösningen. Kanske behöver någon ibland mer stöd än andra. Försök då att ge dem det. Det tjänar alla på.

RESPEKTERA ANDRA

I en grupp är det lätt att alla börjar tänka och tycka ungefär likadant. Och man kan tycka att andra utanför gruppen är konstiga. Försök motarbeta sådana tendenser och respektera andras åsikter.

Skapa tillgängliga möten

Mellan 10 och 20 procent av en befolkning har någon form av funktionsnedsättning. Enligt diskrimineringslagen ska den som är ansvarig för en verksamhet se till att verksamheten är tillgänglig för en person med funktionsnedsättning. Det går alltså inte att prioritera bort att tänka på tillgängligheten. Och varför skulle vi göra det? Det som är nödvändigt för någon är bra för alla!

FIXA EN INKLUDERANDE MILJÖ

Försök skapa en miljö där alla känner sig välkomna genom att tänka in så många olika perspektiv som möjligt redan i planeringen av ett möte. Finns det till exempel teleslinga och hissar? Behöver ni fixa en rullstolsramp vid entrén? Är toaletterna tillgängliga för alla? Finns det stolar till alla eller möjlighet att stå upp för den som önskar det? Det bidrar till att fler människor kan känna sig välkomna. Dessutom sparar det tid, energi och pengar.

34

CHECKLISTA

- Teleslinga
- Hissar
- Rullstolsramp
- Tillgängliga toaletter
- Plats för alla

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

TYDLIG INFORMATION

Berätta innan mötet vad det ska handla om. Var tydlig med vad som förväntas och vad deltagarna behöver ha med sig eller förbereda inför träffen. Det är viktigt att alla har möjlighet att delta efter sina förutsättningar, så informera också om hur tillgängligheten ser ut redan i inbjudan. Då slipper enskilda personer höra av sig och fråga. Ni kan också uppmana deltagare att höra av sig om de har andra behov av tillgänglighet. Ha också koll på om det finns några allergier bland deltagarna om ni ska servera mat eller fika.

KNEP TILL DIN PRESENTATION

Ska du ha en presentation? Utgå i så fall från att människor med olika funktionsförmågor och behov kommer att finnas i rummet. Ett generellt tips är att inte ha för mycket text. Och gör det till en vana att alltid läsa upp eller beskriva det som visas på bilden.

LÅT ALLA SYNAS

Använd ett språk och bilder som speglar samhällets mångfald i exempelvis inbjudningar och presentationer. Viktigt här är dock att inte fastna i tråkiga stereotyper. Ta hjälp av andra, det blir alltid bättre när fler hjälps åt att tänka!

DIGITAL TILLGÄNGLIGHET

Även om mötet är digitalt är det viktigt att fråga efter tillgänglighetsbehov och att skapa en tillgänglig miljö.

PAUSA

Det är lätt glömma att ta paus. Men det är viktigt. Försök hitta en rytm som passar er grupp. Hellre för många raster, än för få. Då håller sig alla pigga och kan bidra till arbetet.

Digital vett och etikett

SES BÅDE DIGITALT OCH FYSISKT

Hur gör ni med möten? Behöver ni alltid ses i verkligheten eller finns det möten som fungerar lika bra digitalt? Svåra frågor och konfliktlösning är ofta bra att ta när ni ses. Enklare frågor kan däremot lösas i digitala möten. Digitala möten kan underlätta för fler att vara med om medlemmarna finns på olika platser.

DIGITALA MÖTEN

Testa tekniken du tänker använda innan mötet. Skricka ut en agenda som berättar vad mötet ska handla om, om några beslut ska tas, datum, tid och en länk till mötet. Tänk också på att även digitala möten ska vara tillgängliga för alla deltagare, se tips på s. 35.

Be alla som deltar att sätta på sin kamera så att ni ser varandra. Den som håller i mötet fördelar ordet och ber om feedback. Utse någon som håller koll på chatten och om någon räcker upp handen. Utse också någon som för protokoll.

TÄNK PÅ HUR DU SKRIVER

Det är alltid klokt att formulera sig tydligt och enkelt, till exempel i mejl och sociala medier. Det blir extra viktigt när du kommunicerar med flera i er förening. Försök skriva så att ni undviker missförstånd. Tips: Låt någon annan läsa texten du skrivit innan du skickar den.

VAR EXTRA SNÄLLA

I mejl och sociala medier är det lätt att saker uppfattas som onödigt hårda. Så var extra snäll i all digital kommunikation. Om det uppstår en konflikt, försök att lösa den i ett möte istället. Att vara tillmötesgående lönar sig alltid.

NÄTHAT

Att besvara näthat i sociala medier kan vara svårt, särskilt att göra det ensam. Då är det bättre att gå ihop några stycken för att tillsammans bemöta och nyansera hatet. Gör en plan för hur ni ska agera ifall föreningen eller en av era medlemmar blir utsatt.

Fyra källkritiska principer:

Äkthet - Kontrollera om källan är tillförlitlig.

Tidssamband - Ta reda på när källan skapades. En samtida källa är generellt sett trovärdigare än en källa som skapats långt efter en händelse. Till exempel så förändras vårt minne ju längre tiden går.

Oberoende - Undersök om källan är beroende av andra källor, till exempel om den har blivit påverkad av rykten.

Opartiskhet - Granska om källan är förvrängd på grund av personliga, ekonomiska eller politiska intressen.

Källa: Thurén T. Källkritik (2013)

Fundera gärna!

När kan det vara bra att ifrågasätta källan?

Har du själv gjort det någon gång?

MUCF TIPSAR!

Statens medieråd har tagit fram ett digitalt utbildningsmaterial i medie- och informationskunnighet (MIK), kallat "MIK för mig". Utbildningen vänder sig till skolor, skolbibliotek och folkbibliotek. Syftet med materialet är att utbilda elever och vuxna som finns och agerar i ungas närhet. Läs mer på statensmedierad.se.

Bryt igenom bruset

HUVUDBUDSKAP

För att nå ut behöver ni ha ett tydligt huvudbudskap. En formulering som sammanfattar det föreningen vill och jobbar för. Försök ta fram ert huvudbudskap genom att svara på frågor som: vad bidrar föreningen till i samhället? Finns det ett problem ni vill lösa? Vad är lösningen och hur bidrar föreningen till lösningen? Använd ert huvudbudskap i så många sammanhang som möjligt.

STORYTELLING

Alla gillar en bra historia. Så försök att lyfta fram er historia i föreningens kommunikation. Det ökar förståelsen för er verksamhet.

BILDER

Bilder är ett effektivt kommunikationssätt. Om ni använder foton med människor, be personerna på bild om tillåtelse innan ni publicerar eller lägger ut dem i sociala medier, se s. 27 för mer information om GDPR.

NYHETSREVE

Det är viktigt att alla medlemmar kan följa vad som är på gång i föreningen. Genom att återkommande skicka ut ett nyhetsbrev håller ni alla informerade. Försök hålla informationen kortfattad och tydlig. Och kom ihåg att uppdatera kontaktlistan!

ER PLATS PÅ NÄTET

Var på nätet finns era medlemmar och era målgrupper? Utifrån det väljer ni om ni ska ha en webbplats, ett konto på Instagram, Facebook eller kanske något annat socialt mediekonto.

Instagram

Facebook

Snapchat

TikTok

Youtube

Twitter

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

VÅRT HUVUDBUDSKAP:

Kommunicera så att alla förstår

SKRIV SÅ ATT ALLA FÖRSTÅR

Sträva alltid efter ett enkelt och tydligt språk. Skriv korta meningar, så att texten blir enkel att ta till sig. Var konkret, tydlig och konsekvent.

KONTROLLÄS

Genom att hjälpas åt med texterna höjer ni kvaliteten på dem. Läs varandras texter. Går det att förstå vad som menas? Är budskapet tydligt? Eller behöver det kanske formuleras om?

GÖR WEBBPLATSEN LÄTT ATT TA TILL SIG

Tänk på att människor med olika förutsättningar söker information på er webbplats. Därför är det bra om texten till exempel går att förstora, att layouten är luftig och att skärmläsaren kan tolka informationen rätt. Då kan fler ta del av innehållet. Genom att omväxlande använda text, bild och film gör ni informationen tillgänglig för fler. Det är också bra att texta och syntolka filmer.

ÖVERSÄTT

Genom att kommunicera på andra språk än svenska, når ni kanske fler som är intresserade av era frågor. Beroende på era mål, kan det därför vara klokt att göra en del information tillgänglig på andra språk än svenska.

TÄNK PÅ BILDVAL

Fundera över vilka personer som syns i en bild. Hur de står, sitter eller från vilken vinkel de fotas har betydelse för vad bilden signalerar. Det är också bra om bilder kan spegla hur samhället ser ut och att alla grupper av människor finns representerade.

Gränby 4H-klubb

Gränby 4H-klubb är en av de 4H-klubbar som finns i Sverige. Den drivs av sin styrelse av unga mellan 16 och 18 år, tillsammans med klubbens medlemmar.

Klubben är placerad på Gränby 4H-gård i Uppsala vilket gör att en stor del av verksamheten fokuserar på djur. Kärnverksamheten består av en grupp personer där medlemmarna växlar mellan att sköta om och rida hästarna på 4H-gården och åka på större hästrelaterade event som Stockholm Horse Show. På senare tid har även en avdelning startats av de lite yngre medlemmarna mellan 13 och 14 år som pysslar om och leker med getterna. Ungdomarna har lärt getterna allt från att hoppa till att köra ”get och vagn”.

Klubben erbjuder också utbildningar, barnkalas och ponnyridning på 4H-gården vilket även är deras största inkomstkälla. Om en medlem hjälper till kan de samla poäng som de sedan kan använda istället för pengar för att vara med på olika aktiviteter för medlemmarna. ”Vi vill att alla ska kunna vara med, och aktiviteterna vi har är annars ganska dyra” förklarar Ellen Glöde som är ordförande i klubben.

Ellen beskriver att trots att medlemsantalet ständigt förnyas är det många som stannar kvar länge i klubben. Hon fortsätter, ”Många engagerar sig från början för hästarna, men de stannar kvar för att de hittar vänner och det blir en väldigt stark gemenskap. Många har sina bästa vänner i klubben. Att de får känna att de har en viktig roll och får ta ansvar är också en betydande roll i det!”

Läs mer om 4H-gårdar på 4h.se

Många har sina bästa vänner i klubben

Ellen Glöde, ordförande

41

4

PÅVERKA

5

FORTSÄTT VÄXA

6

OM FÖRENINGEN UPPHÖR

4

42

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

PÅVERKA!

En förening samlar människor som har ett gemensamt intresse eller en fråga som de brinner för. Det kan till exempel handla om allt från kultur och idrott till att vilja förbättra miljön eller ta tillvara djurens intressen. I en förening kan ditt och dina vänners engagemang tas tillvara och bli ett sätt att påverka en samhällsfråga, ett problem ni vill ändra på eller ett sätt att bidra med något ni tycker saknas.

Av Sveriges unga säger **4 av 10** att de vill vara med och påverka i frågor som rör deras kommun. Knappt **2 av 10** upplever att de kan påverka.

Källa: Fokus 18 mucf.se/fokus18

Fundera gärna!

Vad tycker du behöver göras för att fler ska vilja vara med och påverka?

I vilka frågor skulle du vilja vara med och påverka?

Påverka samhället

TÄNK STORT

Om ni arbetar för förändring, fråga er då varför förändringen är viktig. Svaret kan vara ”den är bra för oss”. Prova att tänka större. Försök att svara på varför förändringen är bra för samhället.

VAR KONSTRUKTIV

Om ni upprörs över problem i samhället, försök att hitta tänkbara lösningar. Det är lätt att fastna i kritik av makthavare och myndigheter.

DEBATTERA

Prata om hur mycket ni som förening vill sticka ut hakan. Vill ni ge er in i en debatt som redan pågår? Eller kanske själva skapa debatt? Är ni i så fall beredda på att ta kritik?

SKAPA KAMPANJER I SOCIALA MEDIER

Ta reda på var er målgrupp finns, och hur ni bäst når den. Fundera också över vilka som har inflytande över er målgrupp. Var finns de?

GÖR EN MANIFESTATION

Gör en manifestation eller demonstration. Försök skapa en positiv stämning. Dokumentera med bilder som ni kan sprida i till exempel sociala medier.

GA PÅ KONFERENS

Konferenser och mässor är bra sammanhang att knyta nya kontakter, till exempel med politiker, potentiella bidragsgivare och andra föreningar. Forum där ni kan berätta om varför just er verksamhet är viktig att stötta.

SKRIV DEBATTARTIKLAR

En debattartikel i en tidning kan vara ett bra sätt att nå ut med ert budskap.

RING EN POLITIKER

Tveka inte att ta kontakt med politiker för att berätta om era synpunkter och förslag. Det brukar vara lättare än man tror att få ett möte. Politiker behöver ha information från människor och organisationer ute i samhället.

STÄLL GRUNDLÄGGANDE FRÅGOR

Ibland behöver man backa bandet och ställa frågorna: Varför finns vi? Och varför är det här så viktigt? Svaren är ofta en bra grund för att kunna påverka i samhället.

VAR STOLTA

Tänk noga på vad ni gör och varför det är viktigt. Skriv det på en plansch och sätt upp den på väggen. Var stolta!

Ett exempel
på när ett
engagemang
väcks

46

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ONGÄLLERA

Myter och Verkligheter – En Lesbisk Odysseé

Projektet "Myter och Verkligheter - En Lesbisk Odysseé" drivs av den ideella föreningen Lesbisk Makt. Projektet som finansieras av Allmänna Arvsfonden, Postkodlotteriets kulturstiftelse och Region Västerbotten syftar till att "Stärka norrländska, lesbiska och queera ungdomars rättigheter, inflytande, identitet och psykosociala hälsa, skapa ökad delaktighet i kulturlivet samt främja demokrati". Läs mer om projektet på odysse.lesbiskmakt.nu och om föreningen på facebook/LesbiskMakt

Att fokus ligger i Norrland beror på att de flesta hbtqi+-satsningar för ungdomar finns i södra Sverige, eller i storstäderna vid kusten. Det förstärker idén om att du som queer i Norrland måste flytta för att kunna leva ett okej liv.

Unga queers som växer upp i glesbygd upplever ofta att de är de första hbtqi+-personerna där. Men det har alltid funnits queers. Genom att leta upp historiska queera personer runt om i Norrland visas en större bild av historien - en där fler människor är inkluderade.

För att uppmärksamma den lesbiska och queera historien och samtidigt har de drivit ett mentorsprogram där unga hbtqi+-personer skapat verk som handlar om "lesbisk historia och samtid i Norrland genom tiderna" tillsammans med en lesbisk, professionell konstnär. Verken visas upp i en turnerande konstutställning. Dessutom finns ett rullande lesbiskt museum som samlar och visar material. Museet fungerar också som en mötesplats där det queera är norm.

"Projektet har väckt nya tankar om min identitet och fick mig att våga börja använda en kombination av pronomen. Min självkänsla har blivit bättre! Jag vet att jag är en del av en queer gemenskap i norr nu!" kommenterar en deltagare.

*Jag vet att jag är en del av en
queer gemenskap i norr nu!*

Medlem i föreningen

4

PÅVERKA

5

FORTSÄTT VÄXA

6

OM FÖRENINGEN UPPHÖR

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

FORTSÄTT VÄXA!?

När arbetet har kommit igång är det dags att fundera över verksamhetens ramar. Det vill säga vilka mål och riktlinjer som behövs och hur arbetet ska dokumenteras och följas upp. Det är viktigt att samarbeta och fördela arbetet inom gruppen. Kanske vill ni växa, få fler medlemmar och samverka med andra utanför er egen organisation? Kanske är ni nöjda med verksamheten precis som den är?

Hur ni än väljer att forma er verksamhet och om ni vill växa eller inte, kom alltid ihåg att ha roligt på vägen!

Lyckas med ett utvecklingsprojekt

FORMULERA MÅL

Enas om några enkla frågor som ni kan besvara. Exempel på frågor: Vad ska ni göra? Vad vill ni uppnå? Hur ska det gå till? Svaren ger en överblick av vad projektet ska gå ut på.

PLANERA TILLSAMMANS

Genom att planera tillsammans, lägger ni grunden för bra sammanhållning. Prova olika sätt att jobba ihop: brainstorma, skissa och rita. Och kanske viktigast av allt: lyssna på varandra. När någon annan kommer med en idé, försök att vara uppmuntrande och nyfiken.

TÄNK FRAMÅT

Hur får ni er idé att utvecklas till något långsiktigt? Hur kan verksamheten fortsätta efter att projektet är slut? Det behöver ni planera för redan i början av projektet och fortsätta tänka på längs vägen.

GÖR EN BUDGET

Vad skulle det kosta att genomföra det ni planerat? Har ni råd? Eller behöver ni planera om? Fördela kostnaderna på olika saker och under olika tider på året.

FÖRDELA ANSVAR

Diskutera hur ni kan fördela arbetet så att det blir rättvist. Jobba gärna två och två, då hjälps ni åt att dra saker framåt. Men se till att ha en tydlig ansvarsfördelning. Alla ska veta vem som gör vad.

PRATA MED TÄNKBARA PARTNERS

Berätta för andra om er idé. Säg vad ni vill försöka göra. Och fråga tänkbara samarbetspartners om de vill vara med. Om ni till exempel söker samarbeten med kommuner eller stora organisationer är det viktigt att få med dem från start.

UTVÄRDERA

Det är viktigt att utvärdera arbetet. Både längs vägen och när projektet är avslutat. Reflektera tillsammans. Hur många deltog? Vad har fungerat bra? Vad gick dåligt? Behöver ni ändra på något? Prata gärna med andra som drivit framgångsrika projekt - kanske kan de dela med sig av idéer och tips!

VAR BEREDD ATT REVIDERA

Ibland behöver man ändra på sin plan och tänka om. En del saker kanske går snabbare än tänkt. Annat visar sig kanske kräva mer tid än ni trodde. Då är det dags att revidera.

RAPPORTERA

Om man fått finansiering för att genomföra ett projekt, då behöver man kunna rapportera till finansören om projektet. Med ord, bilder och siffror. Använd er av utvärderingar och annat arbete ni gjort längs vägen. Berätta om vad som gått bra och vad som varit svårt.

KOM IGÅNG!

För att idéer och tankar inte ska sluta med bara snack, är det viktigt att ni sätter igång. Hur ni kommer igång är egentligen inte så viktigt. Det viktiga är att ni kommer igång.

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

Hitta nya tankar

SE ÖVER RUTINER

Ibland är det bra att se över sina rutiner och arbetssätt. Fundera på hur ni jobbar. Behöver ni ha möten varje vecka på samma tid? Eller kan ni hitta en annan lösning? Lägg upp arbetet så att det känns kul och passar er vardag.

GÖR NÅGOT OVÄNTAT

Det är lätt att hamna i gamla hjulspår. Ibland är det därför klokt att göra lite tvärtom. Kanske prova nya metoder, samarbeta med någon otippad person eller göra saker i omvänd ordning. Försök lämna trygghetszonen.

SYNA NORMER

Finns det sådant som tas för givet i er förening? Kanske outtalade förväntningar och normer. Genom att upptäcka dem går det att skapa en mer inkluderande och kreativ kultur.

Skapa bra samarbeten

GÖR EN OMVÄRLDSANALYS

Gör research: Finns det andra som håller på med det ni gör eller vill göra? Kan ni lära eller hämta inspiration av vad andra gjort? Eller kanske skapa samarbeten.

VÅGA FRÅGA

Det är ofta bra att samarbeta eller ta hjälp av en annan förening. Chansen att lyckas blir större om ni är fler som hjälps åt. Så våga fråga om samarbeten. Kanske vet de andra inte ens om att ni finns, eller hur bra det kan bli om ni samarbetar.

VÄX TILLSAMMANS MED ANDRA

Likt människor har olika föreningar olika kunskaper, även föreningar med liknande verksamheter. Därför är det bra att träffa andra föreningar. Undersök om ni kan dra nytta av varandras styrkor.

JOBBA JÄMLIKT

Om ni inleder ett samarbete: Se upp så att inte den ena parten tar hela befälet. Ett lyckat samarbete utgår från samförstånd. Utnyttja styrkan i era olikheter.

VÅGA AVBRYTA

Om ni märker att ett samarbete inte leder framåt, då kan det vara bättre att avbryta det.

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

Bli fler

VÄRNA OM ERA MEDLEMMAR

Var rädd om era medlemmar. Försök skapa en kultur där deltagarna känner sig sedda, mår bra och får chans att utvecklas. Positiv energi lockar till sig nya medlemmar.

HÅLL KOLL

Vet ni vilka som är engagerade i just er förening? Hur når ni nya personer? Vilka slutar? Är de flesta medlemmar lite väl lika varandra? Kanske finns det normer och strukturer som behöver utmanas för att fler ska våga gå med.

VÄRVA NYA

Det finns inga regler för hur många medlemmar en förening ska ha. Men ju fler ni är desto roligare blir ofta arbetet. Med fler medlemmar ökar energin. Det blir också lättare att bilda en ”stark röst” och att få bidrag. Gör en plan för hur ni ska värva nya medlemmar.

FÖRKLARA MEDLEMSKAPET

Tänk på att människor ni möter inte känner till allt om er förening. Var tydlig när ni kommunicerar med tänkbara medlemmar. Förklara vad det innebär att vara medlem. Säg till exempel: ”Genom att bli medlem är du med och stöttar föreningen. Du får rösta på årsmötet och kan vara med på aktiviteter”.

STÄLL TRE FRÅGOR

Alla som vill engagera sig ideellt bör svara på tre frågor. Använd dem i möten med tänkbara nya medlemmar:

Vad vill jag göra? _____

Vad kan jag göra och hur? _____

Vad vill jag själv få tillbaka? _____

Skapa en hållbar ekonomi

UTSE EN EKONOMIANSVARIG

För att ert projekt ska lyckas, måste ni ha koll på ekonomin. Det kan verka svårt innan man kommit igång, men det går att lära sig. Försök att hjälpas åt. Ni behöver utse en person som ansvarar för bokföring och har koll på utgifter och kostnader.

GÖR ETT KALENDERÅR

Rita tillsammans upp ett år på ett stort papper. Vad ska hända varje månad? Vad kommer det att kosta? När behöver ni skicka in ansökningar? När får ni ut pengar? När är det årsmöte? Och när fakturerar ni era medlemmar? Genom att skriva upp allt i kalenderordning, får ni en bra överblick.

HÅLL I PENGARNA

Fundera på vad som behöver kosta pengar. Kanske vill ni äta i samband med era möten. Om ni ska resa, försök boka biljetter i god tid. Det blir oftast billigare. Tänk efter innan ni betalar för något. Kanske kan ni låna det som behövs, istället för att köpa det.

VAR NOGA MED BOKFÖRINGEN

Alla föreningar är egna juridiska personer. Det betyder att ni behöver hålla koll och ha ordning på alla papper. Bland annat genom att spara kvitton och registrera alla utgifter och inkomster i ett bokföringsprogram. Det finns gratis bokföringsprogram att ladda ner.

SKAFFA FÖRSÄKRING

Som privatperson är du och dina ägodelar försäkrade genom din hemförsäkring. På jobbet täcks du av en arbetslivsförsäkring. Men vad gäller när man är ideellt engagerad? Det behöver ni veta. Ordna en försäkring ifall något blir stulet eller om någon skadar sig.

TÄNK PÅ EKONOMISKA OLIKHETER

Människors privatekonomi skiljer sig åt. Tänk på det när ni kommunicerar ekonomiska frågor i projektet, till exempel när ni skriver anmälningsformulär. Man kan till exempel ha kryssrutor med alternativ som ”Jag har inte råd” och ”Jag kan betala för två personer”. Kanske tvekar några att vara med på grund av kostnader. Fundera på hur ni ska nå dem.

PLANERA LÅNGSIKTIGT

Vad händer när pengarna är slut? Hur ska verksamheten leva vidare efter projektet är slut? Fundera på tänkbara finansiärer redan när ni startar projektet.

VÅRT VERKSAMHETSÅR:

Januari

Februari

Mars

April

Maj

Juni

Juli

Augusti

September

Oktober

November

December

55

MUCF TIPSAR!

Det är inte helt enkelt att ha koll på det här med försäkringar. Vad gäller egentligen för ideella föreningar och de som är engagerade? Många bra tips och råd kan du få via www.konsumenternas.se.

4

FÄTERKA

5

FORTSÄTT VÄXA

6

OM FÖRENINGEN UPPHÖR

Finansiera verksamheten

MOTIVERA

Om ni behöver pengar från utomstående finansiärer, förklara då varför man ska stötta just er. Vad är det ni gör så bra? Hur gör ni skillnad? Och vad behöver ni pengar till? Förklara och berätta, gärna med exempel och historier.

INFÖR AVGIFTER

Våga ta betalt för aktiviteter. Det är inte konstigt. Det viktiga är att vara tydlig med vad något kostar och vad pengarna går till. Exempel på tänkbara avgifter: medlemsavgift (varje termin), deltagaravgift (för en aktivitet eller ett läger) och tävlingsavgift (för att tävla i en turnering).

STARTA STUDIECIRKEL

Ett sätt att finansiera er verksamhet är att arrangera en studiecirkel. Genom att rapportera era möten till studieförbundet, kan ni få bidrag i form av pengar och böcker. Prova att ta kontakt med ett studieförbund, till exempel Arbetarnas bildningsförbund, Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet, Bilda eller Kulturens Bildningsförbund.

SÄLJ GREJER

Ordna loppis eller sälj saker ni inte längre använder. Ni kan också göra ett Facebook-evenemang eller anmäla er i kommunens lokala kalendrier. Om ni saknar bra lokal för loppisen: försök låna en, till exempel i en skola.

GÖR EN INSAMLING

Många föreningar finansierar delar av sin verksamhet genom insamlingar. Berätta kort vad ni gör, vad pengarna går till och hur man kan göra för att bidra. Ni kan välja mellan att göra en traditionell insamlingskampanj eller använda crowdfunding. Insamlingen kan både ske löpande och i tidsbestämda kampanjer.

1

ETT ENGAGEMANG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

Vägar till finansiering

STIFTELSE OCH FONDER

Det finns många olika privata fonder och stiftelser att söka pengar ifrån. Många av dem har bildats av arv från olika personer. På globalgrant.com/search och i deras "Stora fondboken", globalgrant.com/stora-fondboken-bidrag-stipendier, finns många bra tips. Det kan också finnas fonder för mindre projekt i er hemkommun, pengar som kan hjälpa er att komma igång.

KOMMUNEN OCH REGIONEN

Vill du ordna en aktivitet, en kurs, kaninhoppningstävling eller arrangera ett LAN? Hos många kommuner finns pengar att söka. De kan heta olika saker som till exempel "Snabba slanten" eller "Idépengar för unga". Alla barn och unga kan söka dessa bidrag och du behöver inte vara medlem i någon förening. Syftet är att uppmuntra egna initiativ som tas och drivs av dig som ung. Testa att ta kontakt med din kommun och se vilka möjligheter som finns där.

Försök hitta personer i din kommun eller region som är intresserade av era frågor och idéer. Förutom pengar till aktiviteter kan ni ofta söka pengar även till lokal-kostnader eller till att utveckla föreningen.

STORA GIVARE

Det finns flera offentliga aktörer och myndigheter som fördelar pengar till föreningar och projekt, både löpande statsbidrag och specifika projektanslag. Till exempel Arvsfonden, Socialstyrelsen, Riksidrottsförbundet, Kriminalvården, Folkhälsoinstitutet, Konsumentverket och Brottsförebyggande rådet. Det finns också stora privata aktörer som fördelar medel, ett exempel är Postkodlotteriet.

STATSBIDRAG

Statsbidrag fördelas årligen ut av till exempel MUCF och Socialstyrelsen. En del statsbidrag kan delas ut till organisationer utifrån vilken sorts verksamhet den bedriver och antalet medlemmar. En del statsbidrag går att söka till projekt som en verksamhet vill genomföra. Läs på om villkor, regler och undantag. Kanske kan ni söka?

INTERNATIONELLA PROJEKT

Att delta i internationella samarbeten är ofta både lärorikt, jättekul och spännande. Nackdelen är att det kan vara krångligt att söka ett internationellt projekt - men försök ändå!

MUCF är Sveriges programkontor för både Erasmus+ och Europeiska Solidaritetskåren. Erasmus+ stöttar internationellt samarbete och utveckling för unga inom EU. Här kan en göra ungdomsutbyten, driva projekt, kompetensutveckla personal i ungdomsfrågor och skapa strategiska partnerskap. Läs om Erasmus+ på mucf.se/erasmus-plus.

Europeiska Solidaritetskåren syftar till att fler unga ska kunna delta och engagera sig i samhället. Här kan en ta emot volontärer, skicka iväg unga på volontärtjänst utomlands och hjälpa unga att driva egna samhällsprojekt. Läs mer här: mucf.se/europeiskasolidaritetskaren.

Även Nordiska rådet har olika utlysningar. De som är aktuella hittar du på norden.org/sv/sok-stod

SPONSRING

Ni kan också pröva att vända er till näringslivet. Det finns många företag som kan tänka sig att stötta föreningslivet genom sponsring, särskilt om det handlar om lokala föreningar.

Ansök om projektmedel hos MUCF

BESÖK VÅR WEBB

På mucf.se/bidrag hittar du all information om hur en ansöker om stöd till ett projekt.

GÅ IGENOM INSTRUKTIONERNA

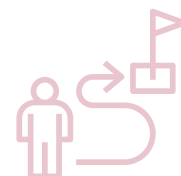
Vad gäller för just ert projekt? Behöver ni partners? I så fall ska ni utveckla en projektidé tillsammans. Anledningen att ett bidrag finns är att samhället vill uppnå något speciellt genom att finansiera projekt. Stämmer det ni vill göra med syftet med bidraget?

RING OCH FRÅGA

Om ni känner er tveksamma i ansökningsprocessen, hör av er till oss på MUCF. Vi kan ofta komma med allmänna tips och information.

FORMULERA ETT TYDLIGT SYFTE

Börja med att diskutera vad det är ni vill göra. Vad är viktigast för er? Vad kan ert projekt bidra med för att uppnå syftet med bidraget?

GÅ IGENOM KRAVEN

Alla bidragsgivare, inklusive MUCF, har tydliga krav som måste vara uppfyllda för att man ska få pengar. De grundläggande kraven är samma för alla våra bidrag, men varje typ av projektbidrag har sina specifika krav som är kopplade till bidragets mål och syfte.

TA FRAM EN ANSÖKAN OCH EN BUDGET

Nu är det dags att börja skriva. Gör det i lugn och ro och ta er tid att prata med varandra och bolla era idéer. Förankra idén i organisationen. När det är dags gör ni ansökan i MUCF:s digitala ansökningsystem som finns på mucf.se. Gör en budget där ni från början gjort så realistiska beräkningar som möjligt på vad olika saker kostar.

Poddteater 16

I Ljungby har projektet Poddteater 16 skapats för att ungdomar mellan 16 och 25 år ska kunna nå ut bredare med sin teater. Projektet är en utveckling av verksamheten som Teater 16 erbjuder i sitt kulturhus Lokal 16. Verksamheten som drivs av Teater 16 har sedan det startades 2013 av en ungdom med förälder växt och utvecklats stadigt med hjälp av samarbetspartners och sponsring samt införskaffandet av en industrilokal som rustades upp till att bli kulturhuset Lokal 16. Idag har Teater 16 runt 150 medlemmar. Läs mer om Poddteater 16 här: teater16.se/poddteater16.html.

Liksom all verksamhet inom Teater 16 var Poddteater 16 ett förslag från de unga, och projektet har gjort att fler kan och vill engagera sig.

”Det är mycket friare hur man vill möta publiken”, förklarar Jonas Jansson som är projektledare för Poddteater 16 och förklarar att ungdomar som tidigare inte velat delta på grund av scenskräck nu kan göra det, liksom de som inte har ett starkt kulturintresse eftersom de kan fokusera på mer tekniktunga uppgifter som att skapa ljudeffekter. Dessutom är konceptet poddteater relativt öppet för tolkning, vilket attraherar nya ungdomar.

”Vi vill förnya konceptet med radioteater. Det kan handla om allt från musikal till dokumentär”, säger Jansson.

Målet är att Poddteater 16 ska kunna bidra till att lyfta allas berättelser och komma åt den tysta minoriteten som inte tidigare kommit till tals på en traditionell kulturscen. Men även att skapa ett positivt klimat för ungdomar så att de fortsätter att utveckla landsbygden.

Vi vill lyfta allas historier och komma åt den tysta minoriteten

Jonas Jansson, projektledare

61

4

PÅVERKA

5

FORTSÄTT VÄXA

6

OM FÖRENINGEN UPPHÖR

1

ETT ENGAGEMÅNG VÄCKS

2

EN RÖRELSE TAR FORM

3

ORGANISERA

OM FÖRENINGEN UPPHÖR

Det är såklart tråkigt när det händer men ibland måste man lägga ner en förening. Oftast behöver det inte vara så dramatiskt. Föreningen har kanske funnits länge men när det är dags för årsmöte vill ingen vara med i styrelsen och driva arbetet vidare.

I det läget ska föreningen läggas ner. Gör det direkt och spara en massa framtida strul. Om intresset vaknar till liv igen är det enkelt att starta en ny förening!

ATT LÄGGA NER EN FÖRENING

Hur beslutet ska tas för att lägga ned föreningen ska vara reglerat i stadgarna. Oftast krävs beslut om det på minst ett ordinarie årsmöte med två tredjedels majoritet. Ibland krävs det att beslutet tas på två årsmöten efter varandra.

ÅRSMÖTET BESTÄMMER OM NEDLÄGGNING

Skicka en kallelse till årsmöte till föreningens medlemmar. Kallelsen ska gå till medlemmarna personligen, till exempel via mejl. Det går bra att ha kallelsen på hemsidan och bara skicka en länk via sms, mejl eller liknande. I kallelsen måste det stå att nedläggning ska tas upp på mötet.

RÖSTA OM NEDLÄGGNINGEN

På årsmötet röstar deltagarna om föreningen ska läggas ned eller inte. Finns tillräckligt många som kan tänka sig att driva föreningen vidare kan föreningen inte läggas ned. Då ska gamla styrelsen så snart som möjligt lämna över alla dokument, lösenord och filer så att de nya kan ta över och driva föreningen.

VAD HÄNDER MED FÖRENINGENS TILLGÅNGAR?

På årsmötet bestäms var kvarblivna pengar och utrustning ska ta vägen. Pengar som är kvar kan man till exempel spendera genom att ha en avslutningsfest eller skänka till en annan organisation med samma syfte. Det viktiga att komma ihåg är att inga pengar eller föremål får skänkas till någon privatperson (att köpa loss föremål från föreningen till samma pris som de skulle kosta som begagnade i en affär går naturligtvis bra).

DEM ANSVARAR FÖR AVSLUTET?

På årsmötet är det bra att välja en eller flera personer som ansvarar för det praktiska med nedläggningen, till exempel betala skulder, säga upp avtal och konton. Se till att pengar och utrustning hamnar där årsmötet bestämde.

AVSLUTA KONTON & KONTAKTA SKATTEVERKET

Den ansvariga personen avslutar föreningens bankkonto och eventuella andra konton som finns kvar. Om föreningen haft ett organisationsnummer måste nedläggningen också rapporteras till Skatteverket.

Läs mer på skatteverket.se, sök på ”Avregistrera en förening”.

HOS OSS VÄXER KUNSKAP FRAM

På Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är ungas villkor och civilsamhällets förutsättningar i fokus. Här växer kunskap fram som beslutsfattare använder när de prioriterar insatser för unga och för civilsamhället. Vi sprider kunskapen i mötet med människor, på såväl nationell som europeisk nivå. Vi fördelar också statsbidrag som ger små och stora organisationer möjlighet att genomföra sin verksamhet. Det ger också unga möjlighet att arbeta som volontär, studera eller praktisera i ett annat europeiskt land.